

แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7

The Guidelines for the Operation of Health Promotion in Educational Opportunity
Expansion Schools based on Sappurisa-Dhamma
in Nakhonsawan Primary Education Service Area Office 3

จุฬาลักษณ์ สร้อยสวาท

Julalak Soysawat

พระครูศรีสุธรรมนิวิฐ

Phrakhrusisuthamniwit

ปฏิธรรม สำเนียง

Pratitham Samniang

ครุศาสตรมหาบัณฑิต พุทธบริหารการศึกษา

Master of Education Buddhist Educational Administration

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email : Jangjulalak16@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 5 ธันวาคม 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 27 ธันวาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 27 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ เปรียบความคิดเห็นและเสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน มีระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และใช้วิธีสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์เชิงเนื้อหา ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง

และประสบการณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ต่างกัน มีระดับความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่างกัน 3. แนวทางการแนวดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 พบว่า 1) ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ผู้บริหารควรรับบทบาท ของตนในการป้องกันอุบัติเหตุ เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายร่วมกันวางแผนป้องกันอุบัติเหตุ 2) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ โดยวางกฎระเบียบในโรงเรียน 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนสุขภาพในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน เพื่อป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ 4) ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการส่งเสริมทักษะด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมมารักสุขภาพ

คำสำคัญ : การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย, หลักสี่ปรัศธรรม 7, เด็กและเยาวชน

ABSTRACT

The study consisted of the following objectives to investigate the operation compare the opinions toward and to present the guidelines for the operation of health promotion in educational opportunity expansion schools based on *Sappurisa-Dhamma* in Nakhonsawan Primary Education Service Area Office 3. The study used a mixed-method research. Likert scale questionnaire with a reliability of 0.96. Semi-structured interviews with nine key informants were used to acquire qualitative data. The obtained data were analyzed by content analysis.

From the study, the following results are found: 1) The operation of health promotion in educational opportunity expansion schools in Nakhonsawan Primary Education Service Area Office 3 is overall at a high level. 2) The results of comparing the opinions toward the operation of health promotion in educational opportunity expansion schools in Nakhonsawan Primary Education Service Area Office 3 classified by personal factors such as genders, ages, educational levels, positions, and experiences revealed that there is no difference in opinions among school administrators and teachers of different genders, ages, positions, and experiences. School administrators and teachers of different educational levels. 3) The guidelines for the operation of health promotion in educational opportunity expansion schools based on *Sappurisa-Dhamma* in Nakhonsawan Primary Education Service Area Office 3 are discovered as follows: (1) On policies on health promotion in schools, in which the administrators should (1) their roles in accident prevention, focusing on the participation of network partners to plan for the possible accident prevention; (2) On environmental management in schools that is conducive to health, in which the school administrators should

consider the causes of accidents in schools and their consequences; (3) On teaching and learning management of health education in schools, the administrators should establish a center for protecting and helping students, with advice to solve problems on sexual; and (4) On exercise, sport, and recreation, in which the school administrators should organize projects to promote skills so that children and youth can develop their quality of life efficiently.

Keywords : The operation of health promotion, *Sappurisa-Dhamma*, children and youth

1. บทนำ

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมสำคัญที่สุดในการสร้างและพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สังคมปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ต้องปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมกับความเปลี่ยนแปลง สิ่งสำคัญที่จะต้องทำ คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 6 ที่ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตร เพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ข้อ ซึ่งในข้อ 5 เน้นเกี่ยวกับสุขภาพอย่างเห็นได้ชัด คือ รักษาการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพที่ดี มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ และมีทักษะคุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และสามารถอยู่ในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ได้ดำเนินงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งจะต้องแก้ไขปรับปรุงให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้เพราะสุขภาพอนามัยของเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการศึกษาเล่าเรียน เด็กที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย จะก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมาหลายประการ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ขาดเรียนบ่อย ขาดสมาธิในการเรียน เปื่อหน่วยการเรียน และมีพฤติกรรมทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม ในการที่จะทำให้เกิดการส่งเสริมสุขภาพอนามัยนั้น ต้องอาศัยการบริหารงานเป็นเครื่องมือที่สำคัญ จากการศึกษาจากรายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2564 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จะเห็นได้ว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีการบริหารจัดการด้านสุขภาพที่ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน โรงเรียนไม่มีแบบแผนและวิธีการดำเนินการอย่างเป็นระบบให้ได้ผลตามที่โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอนามัยของกระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ และทุกฝ่ายขาดความเข้าใจในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้อง

จากปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พบนั้น ซึ่งทางพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่มีความสอดคล้องและมีความเหมาะสม โดยผู้วิจัยได้นำหลักธรรมเพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กล่าวคือ สัปปุริสธรรม 7 ธรรม

ของสัตตบุรุษหรือการเป็นคนดีที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการบริหารอย่างสมบูรณ์ ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารนำไปใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา โดยประกอบไปด้วย ธรรม์ญญาตา (รู้จักเหตุผล) อัตถัญญาตา (รู้จักผล) อัตตัญญาตา (รู้จักตน) มัตตัญญาตา (รู้จักประมาณ) กาลัญญาตา (รู้จักกาล) ปริสัจญญาตา (รู้จักชุมชน) ปุคคัลปิโรปรัญญาตา (รู้จักบุคคล) ซึ่งนำมาใช้ในการบริหารงานการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยทั้งหมด 10 องค์ประกอบ ซึ่งผู้วิจัยนั้นได้มีการสังเคราะห์และต้องการที่จะพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1. นโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน 2. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ 3. การจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน 4. การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ โดยนำประยุกต์กับหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อทราบการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 40 โรงเรียน ทั้งหมด 480 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 40 โรงเรียน โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนั้น ใช้กลุ่มตัวอย่างได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 40 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 218 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ระยะที่ 2 การสร้างแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7

1. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน/รูป ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม จำนวน 3 รูป/คน ผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหารการศึกษา จำนวน 3 รูป/คน ผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย จำนวน 3 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา ในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) ถัดมา คือ ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) ส่วนด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$)

4.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐาน

1) เปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) เปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ

แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) เปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 **จำแนกตามระดับการศึกษา** พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4) เปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 **จำแนกตามตำแหน่ง** พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

5) เปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 **จำแนกตามประสบการณ์** พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.3 แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 ตามหลักสี่ปรัศธรรม 7

1) **ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน** คือ ความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องตระหนักและให้ความสำคัญ ซึ่งอุบัติเหตุเกิดขึ้นได้ ทุกเมื่อ ในฐานะของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดมาตรการ เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดภายในโรงเรียน แนวทางที่ผู้บริหารจะสร้างและวางแผนการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย โดยร่วมกันวางแผนป้องกัน แก้ไข ควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน จึงจำเป็นต้องมีมาตรการและกิจกรรมเพื่อให้รับประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้บริหารควรมี MOE Safety center คือ ศูนย์ความปลอดภัยประจำโรงเรียน โดยมีการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยตลอดจนการให้การช่วยเหลือเพื่อให้โรงเรียนลดอุบัติเหตุ และมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนมีภารกิจและความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องดำเนินการอย่างทั่วถึง

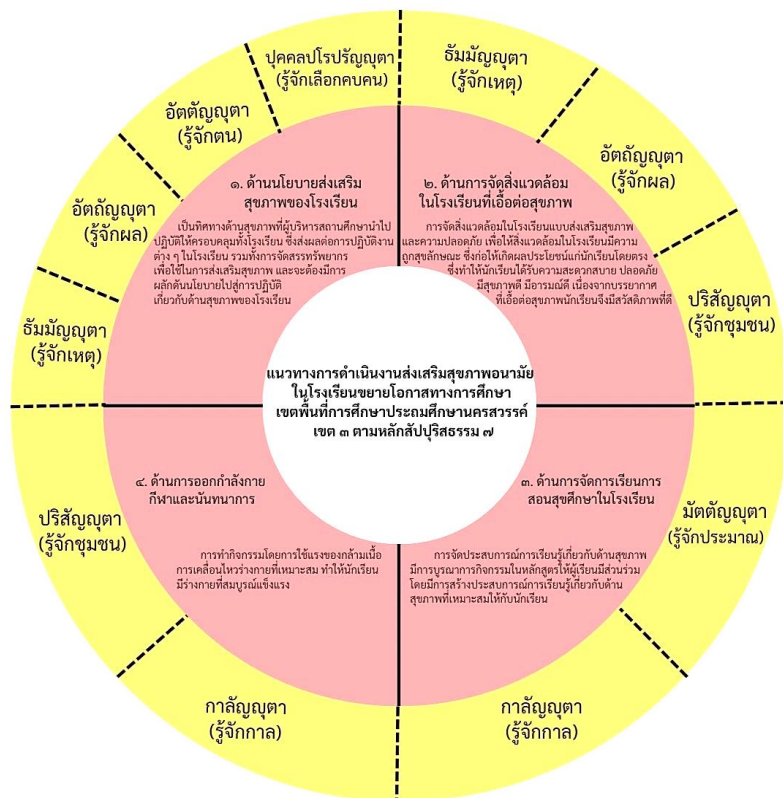
2) **ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ** คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะตระหนักถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุภายในโรงเรียน รวมถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งระดับเริ่มต้นและรุนแรงได้อย่างดี ดังนั้นการที่จะป้องกันการเกิดไฟฟ้าลัดวงจรในโรงเรียนจะต้องวางกฎระเบียบในการปฏิบัติตนให้กับบุคลากรทั้งครู นักเรียน ถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมาตรการให้ความปลอดภัย เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่

เกิดขึ้นจากประสบการณ์ ซึ่งทุกฝ่ายต้องร่วมกันแสวงหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ให้ได้เรียนรู้ด้วยความสุข ที่จะดูแลตนเองให้ปลอดภัยท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ล่อลอบภัยและ อุบัติภัย ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่นักเรียนที่สำคัญ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่ควรวางแผน เกี่ยวกับการลดอุบัติเหตุจากการเกิดไฟฟ้าลัดวงจรของโรงเรียนให้มีขั้นตอน แนวปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อลดการ เกิดไฟฟ้าลัดวงจรเกิดขึ้น ถ้าเราทุกคนต่างช่วยกันเป็นหูเป็นตาก็จะทำให้ไม่เกิดไฟฟ้าลัดวงจรที่ทำความเสียหาย เกิดขึ้นได้ ตลอดจนควรจัดให้มีภาคีเครือข่ายมาช่วยกันในการป้องกันอุบัติเหตุจากไฟฟ้าลัดวงจร คือ ผู้นำ ชุมชน ซึ่งการดำเนินการจะช่วยป้องกัน และลดภัยที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน คือ การล่องละเมียดทางเพศเป็นภัย ใกล้ตัวที่อาจเกิดขึ้นได้กับทุกคนในสังคมไทย โดยเฉพาะการล่องละเมียดทางเพศนักเรียน ซึ่งการล่องละเมียดทาง เพศนักเรียนถือเป็นปัญหาสำคัญที่สังคมจะต้องหาวิธีช่วยเหลือ รวมถึงการหามาตรการป้องกันอย่างเร่งด่วน สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เด็กนักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุดรองลงมาจากรอบครัว โดยสถานศึกษาจะต้อง คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นหลัก ให้เด็กนักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความ ปลอดภัย ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจัดตั้งศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนซึ่งถูกล่องละเมียดทางเพศ ของสถานศึกษา ในการช่วยให้คำปรึกษา แนะนำ เรื่องของความเสียหายหรือการแก้ปัญหาการถูกล่องละเมียดทาง เพศของนักเรียน เพราะโรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้และพัฒนาคนและเปรียบเสมือนบ้านที่ให้ความ อบอุ่นและความปลอดภัย โดยโรงเรียนต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานรัฐและภาคีเครือข่าย ชุมชน ผู้ปกครอง โดยเน้นประเด็นการหาหรือมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนที่มีปัญหาด้านการถูกล่องละเมียดทางเพศ ได้ทันท่วงที

4) ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ คือ การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา และ กิจกรรมนันทนาการนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาร่างกายให้มีความแข็งแรงมากขึ้น โรงเรียนเป็นสถานที่ที่สามารถ ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนในประเทศมีพฤติกรรมการออกกำลังกาย เพื่อสมรรถภาพทางกายและเพื่อสุขภาพ มีเจตคติที่ดีต่อการออกกำลังกายและเล่นกีฬา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการส่งเสริมทักษะทางการ การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ โดยใช้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เพื่อให้เด็กนักเรียนรักการออกกำลังกาย และมีทักษะทางด้านกีฬา มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง ซึ่งได้ตระหนักต่อการพัฒนาทางด้านสุขภาพอนามัย ทางด้านการออกกำลังกายให้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เพราะจะทำให้เกิดสุขภาพอนามัยที่ แข็งแรง ส่งเสริมสมรรถภาพร่างกายให้มีความคล่องแคล่วยิ่งขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรม และหลีกเลี่ยงอบายมุข อีกทั้งเป็นประสบการณ์หนึ่งที่นักเรียนควรได้รับและเป็นการฝึกความสามัคคี ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ที่จะ ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต

5. องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ใหม่ของการวิจัย

6. อภิปรายผล

6.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

การศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า สภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ถัดมา คือ ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีการนำนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาสุขศึกษา โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งมีความสอดคล้องกับ มีนา โอราววัฒน์ ได้ศึกษา การบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคกาญจนบุรี เขต 3 พบว่า การบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ทั้ง 10 องค์กรปกครอง โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสอดคล้องกับ ประสาน มีมาก ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและ ปัญหาการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า กระบวนการของกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเป็นทิศทางแก่โรงเรียนให้เกิดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและ ป้องกันโรคทั้ง ๑๐ องค์กรปกครองโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

6.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 ตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 แตกต่างกัน โดยด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน และด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตเป็น ซึ่งทั้งเพศชายและเพศหญิงมีการดูแลสุขภาพตนเอง โดยคำนึงถึงการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงเป็นสำคัญ จึงส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งได้สอดคล้องกับ จุริพร คงเฉลิม ได้ศึกษาเรื่อง วิถีชีวิตการส่งเสริมสุขภาพนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า เพศ อายุ สาขาวิชาที่ต่างกัน มีวิถีชีวิตการส่งเสริมสุขภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 แตกต่างกัน พบว่า ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน และด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จากสถานการณ์ของสังคม ปัจจุบันทำให้มีการตระหนักในการดูแลสุขภาพมากขึ้น ซึ่งทำให้ความแตกต่างของอายุที่มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพไม่แตกต่างกัน เพราะทุกช่วงวัยล้วนมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสุขภาพ และให้ความสำคัญต่อสุขภาพทั้งสิ้น สอดคล้องกับ วรณวิมล เมฆวิมล ศึกษาเรื่อง ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของบุคลากร ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า อายุ สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ กล่าวคือ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 แตกต่างกัน พบว่า ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นโยบายการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของคนทุกช่วงวัย ซึ่งค่อนข้างมีรายละเอียดมาก เกี่ยวกับวิธีการดูแลสุขภาพ ซึ่งอาจต้องใช้

ศาสตร์ความรู้เข้ามาช่วย โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียนแตกต่างกัน เนื่องจากวิถีภาวะทางด้านความรู้มีผลต่อความเข้าใจในด้านสุขภาพ สอดคล้องกับ ดำรงค์ศักดิ์ เกี้ยวเพ็ง ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนเขตห้วยขวาง จะเห็นได้ว่าการศึกษามีส่วนสำคัญต่อการผลักดัน ประชาชนให้หันมาสนใจการสร้างเสริมสุขภาพมากขึ้น

สมมติฐานที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 แตกต่างกัน จึงพบว่า ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน เป็นงานในเรื่องของการดูแลสุขภาพและส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดี ซึ่งไม่ว่าสถานภาพหรือตำแหน่งใดทุกคนล้วนมีความคิดเห็นที่จะส่งเสริมสุขภาพพลามัย เพราะการส่งเสริมสุขภาพเป็นสิ่งที่สำคัญต่อบุคลากรทุกคนในโรงเรียน สอดคล้องกับ ญัฐชัย สนธิเณร ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคกับสภาวะสุขภาพของบุคลากรในโรงพยาบาล เจ้าพระยายมราชจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพของบุคลากร ไม่พบความแตกต่างของตำแหน่ง อายุ รายได้ สถานภาพสมรส

สมมติฐานที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 แตกต่างกัน จึงพบว่า ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถเรียนรู้และเข้าถึงได้ จึงทำให้ไม่ว่าจะมีประสบการณ์หรือไม่มีประสบการณ์ก็สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้เช่นกัน จึงทำให้ประสบการณ์ไม่มีผลต่อการคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ สอดคล้องกับ เทวีพันธ์ เยาวไสย และสิวะกรณ์ กฤษณสุวรรณ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการ บริหารส่งเสริมสุขภาพภายในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

6.3 เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามหลักสัปปริสธรรม 7

1) ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ผู้บริหารควรคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการส่งเสริม ป้องกันและตระหนักถึงในด้านอุบัติเหตุ ภัยอันตราย (รู้จักตน) ซึ่งต้องรู้จักเหตุที่จะต้องมีการดูแลรักษาความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรให้ห่างไกลจากอุบัติเหตุ (ธัมมัญญาตา รู้จักเหตุ) ซึ่งจะทำให้

ทุกคนได้รับความปลอดภัยและรู้สึกที่โรงเรียนปลอดภัยและมีความมั่นใจที่จะมาเรียนมากขึ้น (อัตถ์ณฤตา รู้จักผล) อีกทั้งควรมีการกำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดภายในโรงเรียน ซึ่งแนวทางที่ผู้บริหารจะสร้างและวางแผนการรักษาความปลอดภัยให้แก่แก่นักเรียนนั้น เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย โดยร่วมกันวางแผนป้องกัน แก้ไข ควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผล ซึ่งตรงกับหลักปุคคลปโรปรัญญตา รู้จักเลือกคบคน ดังนั้น จึงเป็นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ซึ่งต้องดำเนินการอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยคำนึงความปลอดภัยของนักเรียน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะนอกจากจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขแล้วยังมีผลต่อการพัฒนา ด้านอื่น ๆ ของนักเรียนอีกด้วย **ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ** นโยบายการส่งเสริมสุขภาพด้านความปลอดภัย เป็นสิ่งสำคัญต่อนักเรียนเพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นจึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีคู่มือการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ในการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ปานหทัย ประสานสุข ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสิริมงคลานุสรณ์อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมสามารถฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ ทั้งการฝึกทักษะในการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย ที่จะลดการเกิดอุบัติเหตุที่จะเป็นกระทบต่อทางด้านสุขภาพ สนับสนุนให้ครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะตระหนักถึงสาเหตุและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น (อัมมณฤตา รู้จักเหตุ) ดังนั้นการที่จะป้องกันการเกิดไฟฟ้าลัดวงจรในโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่ควรวางแผนเกี่ยวกับการลดอุบัติเหตุจากการเกิดไฟฟ้าลัดวงจร อีกทั้งควรจัดให้มีภาคีเครือข่ายมาช่วยกันในการป้องกันอุบัติเหตุจากไฟฟ้าลัดวงจร คือ ผู้นำชุมชน (ปริสส์ณฤตา รู้จักชุมชน) ซึ่งจะช่วยป้องกันภัยจากไฟฟ้าลัดวงจรที่อาจจะเกิดขึ้นกับบุคลากรในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ **ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ** สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต หากเราอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็จะทำให้ร่างกายแข็งแรงจิตใจก็จะแจ่มใส ซึ่งการดำเนินการด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับการป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรในโรงเรียนก็เป็นอีกส่วนหนึ่ง ที่พัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ประสาน มีมาก ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรตระหนักใน ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยส่วนใหญ่ ได้มุ่งเน้นการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ วัสดุอาคารสถานที่ที่ได้รับการดูแลมีความเป็นปัจจุบันพร้อมที่จะให้ครูและนักเรียนได้ใช้ตลอดเวลา ย่อมจะทำให้ผู้ใช้บริการได้รับอิทธิพลทำให้เป็นคน ละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาม รักความสะอาด รักความสงบ ทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นไปด้วย และสอดคล้องกับสัมฤทธิ์ สมนาม ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบพัฒนาสุขภาวะของ นักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ผู้บริหารควรสร้างสภาวะสิ่งแวดล้อมที่ดีงามให้กับนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่

สภาพครอบครัวมีฐานะค่อนข้างยากจน ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร ความเป็นอยู่จึงไม่ค่อยดี ในฐานะที่เป็นผู้บริหารจึงควรสร้างเสริมสภาวะทางสิ่งแวดล้อม สถานที่ อุปกรณ์ทางการเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้หลุดพ้นจากสิ่งแวดล้อมเหล่านี้

3) ด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศของสถานศึกษา ในการช่วยให้คำปรึกษา แนะนำ หรือการแก้ปัญหาการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียน โดยมีมาตรการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศของเด็กนักเรียน อีกทั้งจัดสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยและปราศจากพื้นที่เสี่ยง ตลอดจนสถานการสอนเรื่องเพศศึกษาในวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (กัลญญดา รู้จักกาล) ซึ่งสถานศึกษาควรเลือกวิธีการ ที่เหมาะสมเข้ามาให้คำแนะนำ ส่งเสริมการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนทางเพศได้ทันทั่วทั้ง มัตตัญญดา (รู้จักประมาณ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน เป็นการสร้างเสริมและป้องกันด้านเพศศึกษาให้กับนักเรียน ซึ่งในปัจจุบันการล่วงละเมิดทางเพศเป็นภัยใกล้ตัวที่อาจเกิดขึ้นได้กับทุกคน โดยเฉพาะการล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญที่สังคมจะต้องหาวิธีและมาตรการป้องกันอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับ Botvin, Gilbert J. Schinke, Steven & Ortandi. Mario A. ศึกษาเรื่อง School based health promotion : Substance abuse and sexual behavior เป็นงานวิจัยที่นำเสนอการแก้ไขปัญหาการส่งเสริมด้านสุขภาพ โดยผู้บริหารควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STDS) เพื่อให้นักเรียนรู้จักการป้องกันความรุนแรงเรื่องเพศศึกษามากขึ้น และสอดคล้องกับ St. Leger, L.H. & other ได้ทำการศึกษาเรื่อง The opportunities and effectiveness of the health promoting primary school in improving child health a review of the claim and evidence เป็นวิจัยโครงการสุขภาพในโรงเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า คือ ผู้บริหารมีการกำหนดหลักสูตรด้านการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน สนับสนุนด้านสุขภาพในโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมืออาชีพและยั่งยืน

4) ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการส่งเสริมทักษะทางด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ (กัลญญดา รู้จักกาล) โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการกีฬาด้วย (ปรีชญญดา รู้จักชุมชน) เพราะจะทำให้เกิดสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ เป็นการสร้างเสริมสุขภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกายและกีฬาเป็นเครื่องมือพัฒนาให้เกิดความสมดุลและมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เอกสิษฐ์ หาแก้ว ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการโปรแกรมกิจกรรมทางกาย เพื่อส่งเสริมสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุ พบว่า ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมทางกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพนักเรียน ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการออกกำลังกาย เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุให้ มีสุขภาพที่แข็งแรงมากขึ้น และสอดคล้องกับ Jessie-Lee D ได้ศึกษาเรื่อง โปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพประเทศแคนาดา นั้น เพื่อทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีสุขภาพดี โดยใช้วิธีการแบบองค์รวม โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้สำคัญ

ในด้านโภชนาการ และการออกกำลังกาย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน และสอดคล้องกับ Ciaran ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมพลศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพลศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง ปัญหาสุขภาพ มีพัฒนาการและพื้นฐานทางกีฬา ด้านพัฒนาการทางสังคมและการอยู่ร่วมกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการออกกำลังกาย กีฬา นันทนาการ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2) จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน และสนับสนุนให้โรงเรียนมีการใช้นโยบายด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

7.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านการบริหารงานบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน และด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน

2) ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาและให้ความสำคัญด้านสุขภาพอนามัยของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนมากขึ้น เพื่อช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพร้อมที่จะเรียนรู้มากขึ้น

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ระหว่างโรงเรียนที่มีการพัฒนาด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยอย่างต่อเนื่อง กับโรงเรียนที่พัฒนาด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยอย่างไม่เป็นระบบ เพื่อทำให้ทราบความแตกต่าง และนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่อไป

2) ควรศึกษาแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนในด้านที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านสุขภาพที่ครอบคลุมด้านสุขภาพของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนในโรงเรียนมากขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). หลักสูตรการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2560). คู่มือโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ฉบับปี 2560. กรุงเทพมหานคร: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

จूरีพร คงเฉลิม. (2556). วิถีชีวิตการส่งเสริมสุขภาพพระระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐชัย สนธิเณร. (2556). พฤติกรรมสร้างเสริม สุขภาพและป้องกันโรคกับสภาวะสุขภาพของบุคลากรในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยมหาราชจังหวัดสุพรรณบุรี (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมสุขภาพ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ดำรงศักดิ์ เกี้ยวเพ็ง. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการองค์การ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก.

เทวีพันธ์ เยาวไสย และสิวะกรณ์ กฤษณสุวรรณ. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารส่งเสริมสุขภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประสาน มีมาก. (2555). สภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

ปานหทัย ประสานสุข. (2561). การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสิริมังคลานุสรณ์. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 1(1).

มีนา โอราววัฒน์. (2558). การบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วรรณวิมล เมฆวิมล. (2557). **ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของบุคลากร ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา** (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สัมฤทธิ์ สมนาม. (2561). **การพัฒนารูปแบบพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก** (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Botvin, Gilbert J, Schinke, Steven and Orlandi, Mario A. (2017). **School-based health Promotion**. Substance abuse and sexual behavior. Cornell University Medical College: USA.

Ciaran. Strategies for organizing physical education activities. (2017). **Shaping Public Health in a New Europe**. New York: MC Hall.

Jessie-Lee D. (2015). **โปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพประเทศแคนาดา**. Substance abuse and sexual behavior. Cannada University Medical College: USA.

St. Leger, L. and Nutbeam, D. (2019). **“Evidence of effective health promotion in schools.** in Boddy, D. (ed.). The Evidence of Health Promotion Effectiveness. Shaping Public Health in a New Europe. European Union: Brussels.